

PSIQUIATRIA

Crèdits totals:

11

Crèdits teòrics:

5

Crèdits pràctics:

6

OBJECTIUS GENERALS

Dotar l'alumne del nivell de competència –coneixements, habilitats i actituds– bàsic que li permeti reconèixer i manejar adequadament les alteracions psicopatològiques, tant primàries com consecutives a altres trastorns somàtics, que puguin presentar els seus futurs pacients i, al mateix temps, capacitar-lo per detectar les situacions de risc envers l'esmentada patologia.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Al final del procés de formació, l'alumnat haurà de:

a) *copsar i identificar els **trets psicopatològics** que pugui presentar el subjecte, concretats en trastorns de:*

1. Consciència.
2. Atenció i orientació.
3. Memòria.
4. Sensopercepció.
5. Psicomotilitat.
6. Impulsivitat. Instintivitat.
7. Pensament (forma i contingut) i llenguatge.
8. Intel·ligència.
9. Afectivitat.
10. Personalitat.
11. Comportament.

b) *conèixer les bases teòriques dels **mètodes diagnòstics** en patologia mental, concretades en:*

1. L'entrevista psiquiàtrica.
2. L'exploració psicopatològica.
3. La recollida de dades anamnèstiques i situacionals.
4. Les tècniques psicomètriques.
5. Les exploracions somàtiques: proves analítiques significatives, proves psicofisiològiques, tècniques de neuroimatge.

c) *conèixer el diagnòstic, la prevenció –primària i secundària– i l'estratègia terapèutica de la patologia psíquica més freqüent, incloent-hi els trastorns psíquics secundaris a la malaltia comuna, mèdica o quirúrgica.*

Aquests objectius específics es concreten en les categories següents:

1. Trastorns mentals orgànics, incloent-hi els simptomàtics.
2. Trastorns mentals i del comportament a causa del consum de substàncies psicòtropes.
3. Esquizofrènia, trastorn esquizoafectiu i trastorns d'idees delirants.
4. Trastorns de l'humor (afectius).
5. Trastorns neuròtics, secundaris a situacions d'estrès i somatomorfes.
6. Trastorns del comportament associat a disfuncions fisiològiques i a factors somàtics.
7. Trastorns de la personalitat i del comportament de l'adult.

8. Trastorns del desenvolupament psicològic.
9. Trastorns del comportament i de les emocions d'inici habitual en la infància i l'adolescència.

d) *haver adquirit les **habilitats** següents:*

1. Capacitat de detectar trets psicopatològics fins i tot en aquells subjectes que no tinguin consciència de posseir-los.
2. Capacitat d'identificar aquests trets.
3. Capacitat de mantenir una entrevista amb el pacient i de realitzar, a través d'aquesta, l'exploració psicopatològica adient.
4. Capacitat d'elaborar una anamnesi correcta i una *carta situacional* del pacient.
5. Capacitat d'establir un diagnòstic, si més no sindròmic, que permeti decidir el punt següent.
6. Capacitat de decidir l'opció més adequada, entre les possibilitats següents:
 - Assumir el cas personalment.
 - Sol·licitar l'orientació d'un especialista (interconsulta).
 - Derivar el pacient al psiquiatre.

TEMARI

Introducció a l'estudi de la psiquiatria

Concepte. Fonamentació biològica, psicològica i social de la psiquiatria. Concepte de *normalitat i anormalitat* en psiquiatria. Nosologia psiquiàtrica.

A) Identificació de problemes

1. Trastorns de l'humor (afectius).

Identificar i valorar les alteracions de l'estat d'ànim (humor) en malalts somàtics (aguts, crònics, terminals) i en subjectes sotmesos a situacions, emocionals o físiques, d'estrès. Identificació de trastorns afectius pròpiament psiquiàtrics: mania, depressió, trastorn bipolar i distímia.

2. Trastorns d'ansietat (angoixa).

Identificar i valorar els estats d'ansietat en malalts somàtics o en subjectes sotmesos a situacions estressants. Identificació de trastorns d'ansietat pròpiament psiquiàtrics: crisi de pànic, trastorns fòbics, trastorn obsessivocompulsiu.

3. Trastorns psicofisiològics.

Identificar els trastorns somatoformes, dissociatius i adaptatius.

4. Trastorns psicòtics.

Identificar i valorar els trastorns esquizotímics, esquizofrènics, esquizoafectius i altres conductes delirants.

5. Trastorns mentals orgànics.

Identificar la psicopatologia de les demències, la síndrome amnèsica orgànica, el *delirium* i altres trastorns deguts a lesió o disfunció cerebral o a malaltia somàtica.

6. Trastorns del comportament associats a disfuncions fisiològiques i a factors somàtics.

Identificar els trastorns de la conducta alimentària, els trastorns no orgànics del son, les disfuncions sexuals no orgàniques, l'abús de substàncies que no produeixen dependència i altres trastorns associats a disfuncions fisiològiques.

7. Conductes d'abús i addicció.

Identificar els trastorns mentals i de comportament deguts a l'abús de substàncies i a altres conductes addictives.

8. Trastorns de la personalitat i del comportament de l'adult.

Identificar els trastorns específics de la personalitat, el trastorn dels hàbits i del control d'impulsos; els trastorns d'identitat, inclinació, orientació i comportament sexual i altres trastorns del comportament de l'adult.

9. Trastorns del desenvolupament psicològic.

Identificar els trastorns específics de la parla i del llenguatge, de l'aprenentatge escolar, del desenvolupament psicomotor i altres trastorns del desenvolupament psicològic.

10. Trastorns del comportament i de les emocions d'inici a la infància i adolescència.

Identificar els trastorns hipercinètics, disocials, emocionals i del comportament social de l'infant i l'adolescent.

11. Problemàtica generada pel trastorn mental.

Identificar i orientar –sovint només a nivell d'aconsellament o derivació– els problemes assistencials, familiars, laborals, socials, administratius, legals i ètics que el trastorn mental pugui generar.

B) Bases teòriques dels mètodes diagnòstics en les malalties mentals

1. L'exploració psiquiàtrica.

Bases teòriques de l'entrevista psiquiàtrica i de l'exploració psicopatològica: avaluació de les funcions psíquiques a través d'aquestes tècniques. Metodologia de l'anamnesi i la recollida de dades situacionals.

2. Bases teòriques de l'exploració psicomètrica.

Tests, escales d'avaluació i qüestionaris utilitzables per al diagnòstic psiquiàtric.

3. Tècniques neuropsicològiques i psicofisiològiques.

Bases teòriques de l'avaluació de les funcions cerebrals superiors. Indicadors biològics i marcadors diagnòstics.

4. Tècniques de neuroimatge.

Neuroimatge estructural (radiografia, arteriografia, tomografia axiall computoritzada, ressonància magnètica) i neuroimatge funcional (PET, SPECT).

5. Bases epistemològiques del diagnòstic psiquiàtric.

Diagnòstic sindròmic. Diagnòstic d'estat (CHAM). Criteris diagnòstics estadístics consensuats (DSM-IV; CIE-10).

METODOLOGIES DOCENTS I RECURSOS D'APRENTATGE

Metodologia docent

La divisió en temàtica teòrica i temàtica pràctica és artificial i no té sentit, almenys en una assignatura clínica. Tot problema clínic cal plantejar-lo com una realitat teoricopràctica: hi ha d'haver unes bases conceptuals – etiopatogèniques, nosològiques, terapèutiques– que estructurin el desenvolupament de les habilitats d'observació, d'avaluació, de maneig i de decisió que constitueixen el nucli de la *praxi*. És per això que cada tema del programa –exceptuant els epistemològics i metodològics– anirà seguit del correlat clínic corresponent, basat en casos.

REQUISITS D'APRENTATGE

La suficiència en les assignatures prèvies de Bases psicològiques dels estats de salut i malaltia, Farmacologia, Semiologia general i propedèutica clínica, i Malalties del sistema nerviós és un requisit necessari per poder iniciar l'estudi de l'assignatura de Psiquiatria.